

اظهري کشمیری (az.ha.ri-ye.kas.mi.ri) / موصلي دهلوی، سراج‌الدین، - ۱۰۴۴ق، شاعر فارسی‌گوی شبه قاره. برخی منابع نام وی را حیدرعلی گفته‌اند. آگاهی‌هایی که تذکرها درباره زادگاه اظهري به دست می‌دهند، یکسان نیست. برخی وی را کشمیری و برخی ایرانی تبار دانسته‌اند. پاره‌ای منابع نیز آورده‌اند که پدرش از موصل به هند کوچیده بود و اظهري خود در دهلی به دنیا آمد. اظهري روزگار سه پادشاه هند، جلال‌الدین اکبر گورکانی (۹۶۳-۱۰۱۴ق)، جهانگیر (۱۰۱۴-۱۰۳۷ق) و شاه جهان گورکانی (۱۰۳۷-۱۰۶۸ق) را درک کرد. وی در دوره جهانگیر و شاه جهان چندسالی را در آگره زیست. بیشتر منابع به نابینایی وی اشاره کرده‌اند، اما برخی گفته‌اند که او در سال‌های پایانی زندگی نابینا شده بود. اظهري از هم‌روزگاران تقي اوحدي و از خویشان مظهري کشمیری بود. افزون بر این او با مظهري و شيداي فتحپوري، شاعر طنزپرداز ایرانی تبار شبه قاره، مشاعره، مباحثه و مطایبه داشت. گفته‌اند اظهري همواره می‌کوشید تا در مجلسی که شیدا در آن حاضر است، شعر نخواند تا از سخنان نیش‌دارش در امان باشد. برخی مطایبه‌های ایشان در تذکرها نقل شده است. اشعار اظهري را به سبب تقلیدناپذیر بودن آنها ستوده‌اند. ابیاتی از وی که پاره‌ای را در ستایش اکبر سروده، در تذکرها آمده است.

منابع: تاریخ ادبیات در ایران، ۱۲۶۱/۵؛ تذکره حسینی، ۴۱-۴۲؛

تکملة تذکره شعراي کشمیر، ۸۱/۱-۸۲؛ الذریعه، ۸۱/۱۹؛

ریحانة الادب، ۱۱۴۸/۱ صبح گلشن، ۲۷؛ صفح ابراهیم، ۱۰-۱۱؛

مجمع‌التفاس، ۲۲-۲۱؛ هفت اقلیم، ۳۷۱/۱-۳۷۲؛